

OCHRANA RYBOLOVNÝCH ZDROJOV

Ochrana rybolovných zdrojov vychádza z potreby zabezpečiť ich udržateľné využívanie a dlhodobú životaschopnosť tohto odvetvia. V záujme dosiahnutia tohto cieľa prijala Európska únia právne predpisy, ktoré upravujú prístup k vodám EÚ, rozdeľovanie a využívanie zdrojov, celkový povolený výlov, obmedzenie rybolovného úsilia a ďalšie technické opatrenia.

PRÁVNÝ ZÁKLAD

Články 38 až 43 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ).

CIELE

Hlavným cieľom je prostredníctvom udržateľného využívania zdrojov zaručiť dlhodobú životaschopnosť tohto odvetvia.

DOSIAHNUTÉ VÝSLEDKY

A. Základné zásady prístupu k vodám a zdrojom

1. Prístup k vodám Únie

a. Zásada rovnakého prístupu

Platí všeobecné pravidlo, že všetky rybárske plavidlá EÚ majú rovnaký prístup k vodám a zdrojom vo všetkých vodách EÚ.

b. Obmedzenia v oblasti do 12 míľ

Pri zásade rovnakého prístupu k vodám EÚ platí výnimka, ktorá sa uplatňuje na oblasť v rozsahu 12 námorných míľ od základnej čiary. V takýchto zónach si členské štáty môžu ponechať výlučné práva na rybolov. Základom tejto odchýlky je potreba zachovania najcitlivejších oblastí prostredníctvom obmedzenia rybolovného úsilia a ochrany tradičných rybolovných činností, od ktorých závisí sociálny a hospodársky rozvoj určitých pobrežných komunit. Opatrenia stanovujúce podmienky prístupu k vodám a zdrojom sa prijímajú na základe dostupných biologických, sociálno-ekonomických a technických informácií. Toto obmedzenie bolo nariadením (ES) č. 1152/2012 rozšírené do konca roku 2014.

c. Obmedzenia prístupu mimo oblasti do 12 míľ

V roku 2005 vydala Komisia oznámenie ([COM\(2005\)0422](#)) o preskúmaní určitých obmedzení prístupu v rámci spoločnej rybárskej politiky (SRP) (Shetlandská oblasť

obmedzeného rybolovu a oblasť obmedzeného lovu platesy). Oznámenie je reakciou na povinnosť posúdiť oprávnenie obmedzení prístupu k vodám a zdrojom mimo oblasti do 12 míľ. Shetlandská oblasť obmedzeného rybolovu vznikla s cieľom regulovať prístup k významným a biologicky citlivým druhom rýb v danej oblasti. Oblasť obmedzeného lovu platesy bola vytvorená s cieľom znížiť množstvo odhodnených úlovkov platesy v rybolovných oblastiach Severného mora. V oznámení sa stanovuje, že obmedzenia prístupu k Shetlandskej oblasti obmedzeného rybolovu sa zachovávajú počas ďalších troch rokov, zatiaľ čo v prípade oblasti obmedzeného lovu platesy nebol stanovený žiadny presný dátum, pretože nebolo jasné, aká rozsiahla štúdia bude potrebná.

2. Rozdelenie zdrojov a udržateľné využívanie zdrojov

a. Zásada relatívnej stability

Rybolovné možnosti sú medzi členskými štátmi rozdelené takým spôsobom, aby sa zabezpečila relatívna stabilita rybolovných činností každého z nich v prípade všetkých príslušných zásob. Zásada relatívnej stability vychádza najmä z historických úrovní výlovu a má za úlohu udržať stanovené percento povoleného rybolovného úsilia, pokiaľ ide o hlavné komerčné druhy pre každý členský štát. Keďže je dôležité zachovať tradičné rybolovné činnosti, najmä v oblastiach, ktoré sú najviac závislé od rybolovu, rybolovné úsilie musí byť vo všeobecnosti z dlhodobého hľadiska stabilné.

b. Udržateľné využívanie zdrojov

Jednou z priorít SRP je ochrana zdrojov upravovaním rybolovnej kapacity v závislosti od rybolovných možností. V záujme dosiahnutia udržateľného využívania zdrojov sa pri riadení populácií rýb musí zohľadniť maximálny udržateľný výnos. SRP z tohto dôvodu vychádza pri svojich rozhodnutiach z najlepších dostupných vedeckých odporúčaní a uplatňuje prístup predbežnej opatrnosti, v rámci ktorého nedostatok vedeckých informácií nesmie byť použitý ako dôvod na odloženie alebo neprijatie opatrení zameraných na ochranu druhov. Udržateľné využívanie zdrojov súčasne znamená progresívne uplatňovanie ekosystémového prístupu k riadeniu rybárstva.

B. Ochrana rybolovných zdrojov

1. Celkový povolený výlov a obmedzenie rybolovného úsilia

a. Obmedzenie výlovu

Celkový povolený výlov (TAC) sa v prípade väčšiny populácií rýb aj naďalej vypočítava každoročne na základe vedeckých odporúčaní Medzinárodnej rady pre výskum mora (ICES) a Vedeckého, technického a hospodárskeho výboru pre rybárstvo (STECF), aby ich bolo možné upraviť v súlade s vývojom populácií. V rámci viacročného hospodárenia so zdrojmi však budú obmedzenia stálejšie a umožnia rybárom lepšie plánovať činnosti.

b. Obmedzenie rybolovného úsilia

Opatrenia v oblasti obmedzenia rybolovného úsilia možno uplatňovať ako súčasť plánov obnovy ohrozených populácií. Patrí k nim napríklad obmedzenie povoleného počtu rybolovných dní v každom mesiaci. Počet dní sa mení v závislosti od použitého výstroja, rybolovnej oblasti (podľa rozdelenia ICES), cieľových druhov, stavu populácií

a prípadne výkonu plavidla. S cieľom zabezpečiť vyššiu flexibilitu môžu členské štáty tieto dni presúvať medzi jednotlivými plavidlami svojej flotily.

c. Technické opatrenia

Vo všeobecnosti sú tieto opatrenia zamerané na zabránenie výlovu juvenilných rýb, nekomerčných druhov a iných morských živočíchov. Určujú sa podľa cieľových druhov a (v prípade zmiešaného rybolovu) aj príbuzných druhov, oblasti rybolovu a druhu použitého výstroja. Medzi súčasné technické opatrenia patria:

- rybársky výstroj, určenie minimálnej veľkosti oka sietí, štruktúra sietí a ich počet na palube,
- zloženie a obmedzenie vedľajšieho úlovku na palube,
- použitie selektívneho rybárskeho výstroja s cieľom zmenšiť negatívny vplyv rybolovnej činnosti na morský ekosystém a necieľové druhy,
- určenie oblastí a období, v ktorých sú rybolovné činnosti zakázané alebo obmedzené, vrátane ochrany oblastí neresísk a odchovní,
- určenie minimálnej veľkosti druhov, ktoré môžu byť ponechané na palube, prípadne vylodené.

V prípade vážneho ohrozenia živých vodných zdrojov alebo morského ekosystému v dôsledku rybolovnej činnosti, ktoré si vyžaduje okamžité konanie, môžu Komisia a členské štáty (alebo členské štáty z vlastnej iniciatívy) prijať núdzové opatrenia s cieľom ochrániť populácie rýb a obnoviť rovnováhu ohrozených morských ekosystémov.

Členské štáty môžu tiež prijať opatrenia v oblasti ochrany a riadenia uplatniteľné na všetky rybárske plavidlá v oblasti 12 míľ od ich pobrežia, za predpokladu, že tieto opatrenia nie sú diskriminačné a že boli prekonzultované s Komisiou, ďalšími zainteresovanými členskými štátmi a príslušnou regionálnou poradnou radou (RPR). Ak sú však tieto opatrenia prísnejšie ako právne predpisy EÚ, členské štáty ich môžu uplatniť výhradne na rybárske plavidlá, ktoré sa plavia pod ich vlajkou vo vodách patriacich pod ich zvrchovanosť a právomoc.

Na záver je potrebné uviesť, že cieľom experimentálnych rybárskych projektov je podporovať ochranu a výskum v oblasti selektívnych rybolovných techník.

2. Dlhodobá stratégia hospodárenia s rybolovnými zdrojmi

Viacročné plány riadenia populácií sa snažia o udržanie objemu populácií v rámci bezpečných biologických limitov. Tieto plány stanovujú maximálny výlov a ďalšie technické opatrenia berúc do úvahy charakter jednotlivých populácií a rybolovu (cieľové druhy, použitý výstroj, stav príslušných populácií) a hospodársky vplyv týchto opatrení na príslušné rybolovné oblasti.

Viacročné plány obnovy populácií sa týkajú ohrozených populácií rýb. Vychádzajú z vedeckých odporúčaní a stanovujú limity rybolovného úsilia (to znamená počet dní, ktoré plavidlá strávia na mori). Zabezpečujú, aby sa vplyv rybolovných činností na morské ekosystémy udržiaval na udržateľných úrovniach.

3. Riadenie flotily

Riadenie flotily predstavuje spôsob prispôsobovania rybolovnej kapacity tak, aby sa nastolila stabilná a trvalá rovnováha medzi týmito kapacitami a rybolovnými možnosťami. Na dosiahnutie tohto cieľa je potrebné:

- vymedzenie počtu a typu plavidiel, ktoré môžu vykonávať rybolov (napr. licencie na rybolov),
- zostavenie zoznamu flotíl s cieľom riadiť a monitorovať rybolovnú kapacitu,
- vstup do rybárskej flotily/výstup z rybárskej flotily a celkové zníženie kapacity,
- vykonávanie opatrení na zníženie rybolovného úsilia a stanovenie referenčných úrovní,
- povinnosť členských štátov podávať hlásenia o kapacite flotily,
- nástroje Európskeho fondu pre rybné hospodárstvo na úpravu rybolovnej kapacity.

ÚLOHA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

Európsky parlament vždy venoval pozornosť dodržiavaniu zásad predbežnej opatrnosti a udržateľnosti zdrojov. Pozmeňujúce návrhy, ktoré predložil Výbor Parlamentu pre rybárstvo v oblasti riadenia a obnovy populácií rýb, boli od roku 2008 zohľadňované viac než predtým. Najväčší počet zmien medzi fázami návrhu a prijatia sa týkal plánu obnovy tresky škvrnitej z roku 2008. 6. júla 2016 Parlament^[1] a Rada prijali nariadenie (ES) č. 2016/1139, ktorým sa ustanovuje viacročný plán pre populácie tresky škvrnitej, sleďa atlantického a šproty severnej v Baltskom mori. Tento nový regionálny prístup berie do úvahy existujúce silné biologické interakcie. Stanovuje plán viacdruhového rybolovu s prihliadnutím na dynamiku tejto oblasti medzi populáciami tresky, sleďa a šproty a tiež vedľajšie úlovky pri takomto rybolove, najmä pobaltskej platesy a kalkana veľkého a hladkého.

Čo sa týka rybolovu hlbokomorských populácií, Parlament sa zaviazal zlepšovať udržateľné využívanie takýchto populácií a chrániť hlbokomorské ekosystémy. Dňa 30. júna 2016 sa Parlament a Rada dohodli na potrebe preskúmať platné pravidlá ustanovené v roku 2002 nariadením Rady (ES) 2347/2002. Cieľom je vytvoriť zrevidovaný režim rybolovu hlbokomorských druhov v EÚ a v externých vodách východnej časti centrálného Atlantiku.

Parlament a Rada 14. septembra 2016 prijali nariadenie (EÚ) 2016/1627 o viacročnom pláne obnovy populácie tuniaka modroplutvého vo východnom Atlantiku a v Stredozemnom mori^[2]. Plán zohľadňuje osobitosti rôznych druhov výstroja a rybolovných techník a presadzuje používanie selektívneho výstroja a techník s menším vplyvom na životné prostredie, čím prispieva k primeranej životnej úrovni miestnych komunít.

Dňa 22. novembra 2016 Parlament a Rada prijali nariadenie (EÚ) 2016/2094, ktorým sa mení nariadenie Rady (ES) č. 1342/2008, ktorým sa ustanovuje dlhodobý plán pre

---

[1]Parlament prijal svoju pozíciu v prvom čítaní 23. júna 2016, prijaté texty, [P8_TA\(2016\)0287](#).

[2]Ú. v. EÚ L 252, 16.9.2016, s. 1.

populácie tresky a na ne zameraný rybolov^[3]. Cieľom revízie plánu bolo zabezpečiť také využívanie populácií tresky, pri ktorom sa tieto populácie obnovujú a udržujú nad úrovňami, pri ktorých možno získať maximálny udržateľný výnos.

4. júla 2018 Parlament a Rada prijali nariadenie (EÚ) 2018/973, ktorým sa vytvára viacročný plán pre populácie druhov žijúcich pri morskom dne v Severnom mori a ich lov^[4] a spresňuje vykonávanie povinnosti vylodiť úlovky v Severnom mori. Plán zahŕňa využívanie uvedených populácií druhov rýb žijúcich pri morskom dne, a ak sú tieto populácie rozšírené aj mimo Severného mora, v jeho priľahlých vodách.

Parlament prijal pozíciu v prvom čítaní 13. novembra 2018 k návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovuje viacročný plán pre populácie malých pelagických druhov v Jadranskom mori a rybolov týchto druhov^[5]. Cieľom viacročných plánov rybolovu je obnoviť populácie rýb a dosiahnuť udržateľné riadenie komerčne využívaných druhov.

Parlament prijal pozíciu v prvom čítaní 12. februára 2019 k návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovuje viacročný plán pre populácie rýb v západných vodách a priľahlých vodách a pre lov využívajúci tieto populácie^[6].

Parlament prijal pozíciu v prvom čítaní 4. apríla 2019 k návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovuje viacročný plán pre rybolov druhov žijúcich pri morskom dne v západnej časti Stredozemného mora^[7].

Parlament prijal pozíciu v prvom čítaní 4. apríla 2019 k návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o viacročnom pláne obnovy stredomorskej populácie mečiara veľkého^[8].

Naostatok Parlament prijal pozíciu v prvom čítaní 16. apríla 2019 k návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o zachovaní rybolovných zdrojov a ochrane morských ekosystémov prostredníctvom technických opatrení^[9]. Cieľom bolo vytvoriť obnovený rámec pre reguláciu technických opatrení na podporu vykonávania spoločnej rybárskej politiky.

Carmen-Paz Martí
05/2019

---

[3]Ú. v. EÚ L 330, 3.12.2016, s. 1.

[4]Ú. v. EÚ L 179, 16.7.2018, s. 1.

[5]Prijaté texty, P8_TA(2018)0445.

[6]Prijaté texty, P8_TA(2019)0069.

[7]Prijaté texty, P8_TA(2019)0344.

[8]Prijaté texty, P8_TA(2019)0353.

[9]Prijaté texty, P8_TA(2019)0381.

